

HET SCHIP "A.I.A."

door **Robert OUVRY**

Na zijn reis door Indië en Egypte riep koning Leopold II, op 12 september 1876, een internationale conferentie bijeen in Brussel om centraal Afrika te verkennen. Het was het begin van zijn Kongolese droom die werkelijkheid werd bij de stichting van de "Association Internationale Africaine". Deze was zeer actief vanaf 1877.

Koning Leopold II ontving Henry Morton STANLEY (eigenlijk James ROWLAND geheten) in juni 1877 in Oostende en stuurde hem in 1879 en 1882 naar Kongo om er de bevaarbaarheid van de Kongostroom te bestuderen.

STANLEY, gekend onder de bijnaam Boula-Matari of "rots breker", had de uiteenneembare boot "Lady Alice" mee gekregen waarmee hij vanuit Zanzibar met 300 dragers en drie blanke verkenners aan het Victoria meer aankwam. STANLEY was vertrokken eind 1874 en kwam, totaal uitgeput, aan in Boma op 9 augustus 1877. De drie blanken waren onderweg overleden en er bleef nog een derde van zijn Zanzibarieten over. De "Lady Alice" was vervangen geworden door de kleine stoomboot "En Avant" en bijgestaan door de "A.I.A." of "Association Internationale Africaine". Een andere rivierstoomboot was de "Peace" van de Engelse missionaris GRENFELL die in 1884 de benedenloop van de Lomami verkende.

Koning Leopold II kocht nog een jacht, de "Royal" met thuishaven Oostende, en het is de S.S. Barga die het schip naar Vivi bracht met materiaal voor STANLEY. Deze bleef dienst doen in de monding van de Kongostroom tussen Vivi en Matadi. Het tweede jacht dat de koning aankocht was de "Heron" die dienst deed tussen Banana en Boma.

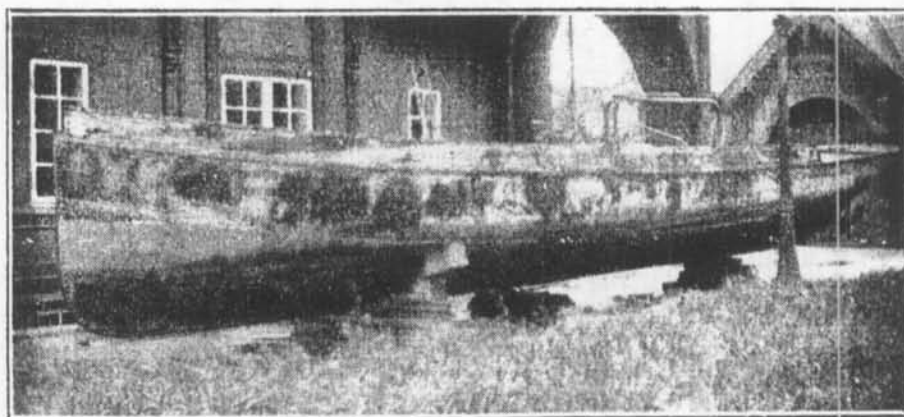
De "A.I.A." verbleef gedurende vijftig jaar in Kinshasa onder de hoede van de territoriale dienst.

Het was Honoré BORGERS die stappen ondernam bij de toenmalige minister Henri JASPAR om de "A.I.A." terug naar België, en meer bepaald naar Oostende, te laten overbrengen.

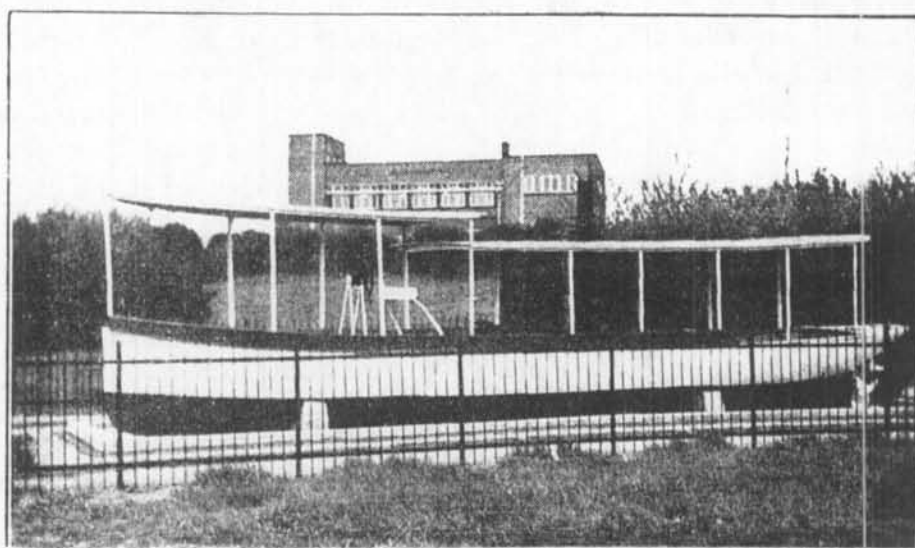
Henri, Honoré BORGERS was geboren te Oostende op 8 september 1885. Hij was in het huwelijk getreden te Antwerpen op 27 juli 1885 met Marie ZELLIEN en woonde in de Londenstraat 9, Oostende. In 1910 was hij medewerker van het weekblad "L'Echo d'Ostende" en in 1911 werd hij directeur van de Berg van Barmhartigheid. Hij verbleef in Kongo tijdens de oorlog 1914-18 en zijn zoon Léon, geboren te Oostende op 06 januari 1897, verbleef nog in Kongo in 1926. Toen Honoré BORGERS terug kwam naar België werd hij stichter en voorzitter van de vereniging "Kolonialen der Kust".

Maar de vraag om de "A.I.A." naar Oostende te laten overbrengen verliep niet zonder moeilijkheden. Het Koloniaal Museum van Tervuren dacht meer recht te hebben op het scheepje dan Oostende en het werd een dossier dat nog dikker werd dan dit van de "Victory" van NELSON.

Minister JASPAR hakte uiteindelijk de knoop door en Oostende kreeg de "A.I.A.". Het was toevallig de "Stanleyville" die het schip naar Antwerpen vervoerde waar het op 01 juli 1927 aankwam. Het schip had veel afgezien en het trok meer op een zeef dan op een rivierboot. Men kon dit 12 meter lang wrak in geen enkele zaal plaatsen en daarom werd het overgebracht naar de koninklijke stallingen.

A son arrivée à Ostende.

Etat actuel.

Photo A. Pottier.

Na een flinke onderhoudsbeurt door de Stedelijke Vakschool van Oostende kreeg het een overdekte plaats in het Leopoldspark. Later kwam het op een meer maritieme plaats terecht, nl. aan de Demeysluis bij het Vindictive monument.

In "L'Echo d'Ostende" van 26 februari 1932 lezen wij dat bij de Algemene Vergadering van de Koloniale Kust BORGERS zijn ontslag aanbood als voorzitter daar hij naar Brussel wou gaan wonen. De Brusselse lucht moet hem niet goed bevallen zijn want hij overleed daar op 18 april 1932. De Honoré Borgersstraat is in Oostende gekend, maar weinigen weten wie die man eigenlijk was.

In 1960 werd Kongo onafhankelijk. Maar waarom de "A.I.A." terug naar het toenmalige Leopoldstad moest blijft een raadsel. De Kongolezen wisten niets af van de geschiedenis van het schip en lieten het op een braakliggend stuk grond liggen. Het koper van de machines werd na enkele dagen gestolen en het wrak ging na een paar weken naar het oud ijzer. STANLEY draaide zich, voor de zoveelste maal, in zijn graf om.

U ziet op de foto's het wrak van de "A.I.A." bij zijn aankomst in 1927 en op zijn laatste plaats in Oostende, met de Rijksmarineschool op de achtergrond.